

Uchwała z dnia 31 marca 2004 r., III CZP 8/04

Sędzia SN Marian Kocon (przewodniczący)

Sędzia SN Tadeusz Domińczyk (sprawozdawca)

Sędzia SN Iwona Koper

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Witolda B. przeciwko "N.H.", sp. z o.o. w W. o zapłatę, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 31 marca 2004 r., przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jana Szewczyka, zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 27 listopada 2003 r.:

"Czy od zażalenia, wniesionego w trybie art. 795 § 1 k.p.c. pobiera się opłatę w postaci wpisu stosunkowego obliczonego na podstawie § 9 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określania wysokości wpisów, w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154 poz. 753 ze zm.) od całej wartości roszczenia podstawowego czy też obliczana według tych samych reguł od opłaty pobieranej w trybie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 listopada 1996 r. w sprawie wysokości opłat kancelaryjnych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 139 poz. 650 ze zm.) przy uwzględnieniu ograniczenia wynikającego z treści § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r.?"

podjął uchwałę:

Zażalenie na odmowę wydania ponownego tytułu wykonawczego nie podlega opłacie sądowej.

Uzasadnienie

Nakazem zapłaty z dnia 5 września 2002 r., wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie zasądził od "N.H.", spółki z o.o. w W. na rzecz powoda Witolda B. kwotę 3904 zł. Nakaz ten uprawomocnił się.

Pismem z dnia 27 listopada 2002 r. powód wniósł o nadanie nakazowi klauzuli wykonalności, a we wniosku z dnia 5 marca 2003 r. domagał się wydania mu drugiego tytułu wykonawczego, wskazując na zamiar wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości strony pozwanej. Zarządzeniem przewodniczącego wniosek ten został zwrócony wobec nieuzupełnienia go w wyznaczonym terminie. Od zażalenia na zarządzenie zwrotu wniosku zażądano wpisu w wysokości 65,50 zł, wyliczonego na podstawie § 9 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

W zażaleniu na zarządzenie o opłacie sądowej od zażalenia o zwrocie wniosku powód zarzucił, że zażalenie to jest wolne od opłaty ze względu na uregulowanie zawarte w art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm. – dalej: "u.k.s.c."), a gdyby było inaczej, opłata powinna wynosić kwotę 15 zł.

Rozpoznając zażalenie Sąd Okręgowy powziął wątpliwość prawną, którą wyraził w przedstawionym na wstępie pytaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 24, poz. 110 ze zm.), opłatami sądowymi są wpis i opłata kancelaryjna. Taki podział wynika z założenia, że wpis (stosunkowy, stały, o określonej dolnej i górnej granicy) pozostaje w ścisłej zależności od rodzaju sprawy lub wartości jej przedmiotu, a opłacie kancelaryjnej podlega czynność oznaczona w ustawie.

Uiszczenie wpisu z reguły daje początek postępowaniu zmierzającemu do wyjaśnienia sprawy i jej rozstrzygnięcia, albo wszczyna postępowanie odwoławcze, w przeciwieństwie do opłaty kancelaryjnej, której uiszczenie pozwala zainteresowanemu uzyskać dostęp do konkretnego efektu już przeprowadzonych w sprawie czynności.

Obowiązek uiszczenia wpisu lub opłaty kancelaryjnej obejmuje tylko te wnoszone do sądu pisma, które – zgodnie z art. 15 u.k.s.c. – należą do kategorii „podlegających opłacie”. Katalog spraw, w których wnoszone pisma podlegają wpisowi ujęty został w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr

154, poz. 753 ze zm.). Rozporządzenie to, w odniesieniu do postępowania wywołanego wnioskiem o ponowne wydanie tytułu wykonawczego, przewiduje wpis stały (§ 49 pkt 1), w razie zaś wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu innemu niż orzeczenie sądu, ugoda sądowa albo nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym lub upominawczym – dziesiątą część wpisu stosunkowego (§ 54 ust. 1 pkt 1). Powołane rozporządzenie nie przewiduje natomiast wpisu od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności sądowemu tytułowi egzekucyjnemu. Dzieje się tak dlatego, że samo tylko nadanie klauzuli wykonalności, stosownie do art. 38 ust. 1 u.k.s.c., podlega w takim przypadku opłacie kancelaryjnej, a jej wysokość określa wydane z upoważnienia ustawowego (art. 40 u.k.s.c.) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 listopada 1996 r. w sprawie wysokości opłat kancelaryjnych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 139, poz. 650 ze zm.).

Nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności jest czynnością jednorazową. Ponowne wydanie tytułu wykonawczego nie pozostaje zatem w związku z nadaniem klauzuli wykonalności, a tym samym brak podstaw do pobierania kolejnej opłaty kancelaryjnej za nadanie klauzuli wykonalności, co nie oznacza, że takiej opłacie nie podlegają inne czynności, o których mowa w art. 38 ust. 1 u.k.s.c.

Brak podstawy do żądania uiszczenia opłaty od wniosku o wydanie stronie dalszego tytułu wykonawczego sprawia, że nie podlegają opłacie także zażalenia na wydane w tym zakresie zarządzenia przewodniczącego. Z brzmienia art. 23 u.k.s.c. należy wyprowadzić wniosek, że skoro wolne od opłaty są zażalenia kwestionujące wysokość opłaty, to tym bardziej dotyczy to sytuacji, w której kwestionowana jest sama zasada żądania opłaty.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w uchwale (art. 390 § 1 k.p.c.).

